

2018. január

Trubnik

V. évf. 1. szám

KIIRTÓS

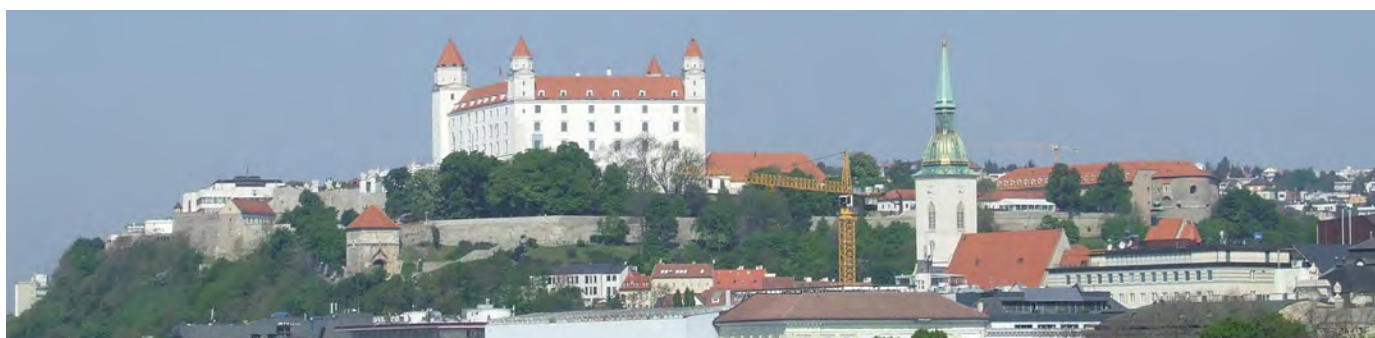
Pilisszentlászlói Hírmondó

Önkormányzati támogatásban nem részesülő cenzúramentes havilap



Vivat Slovensko!

25 rokov Slovenskej republiky



1. januára 2018 uplynulo dvadsať päť rokov od vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Mnohí sa opýtate: to je Slovensko tak mladé? Nie, Slovensko ako krajina je obývaná Slovákmi už tisíc päťsto rokov. Len neniesla meno svojich obyvateľov!

Poldruha tisícročia pod Tatrami žijú a pracujú ľudia, ktorí sa hlásia k slovenskosti. Už v 7. storočí sa zapísali do európskych kroník úspešnou obranou kniežata Sama pred nájazdmi Frankov. O dvesto rokov neskôr priami predkovia Slovákov prijali kresťanstvo (sv Cyril a Metod) a vytvorili ríšu – v análoch známu ako Veľká Morava. Len tri názvy sídiel z tej doby sa zachovali vo vtedajších prameňoch: Dowina – Devín, Brezalauspurh – Bratislava a Nitrava – Nitra. Všetky sú na dnešnom Slovensku. Predkovia dnešných Maďarov po príchode do kotliny na strednom Dunaji dokázali postupom času vzájomne spolu žiť s tu prítomnými Slovákmi. Úspešne. Nemaľý podiel na vzniku Uhorska (régi Magyarország) spolu s Arpádovcami mali pôvodné slovenské rody. Slováci sa ako moderný národ sformovali práve v Uhorsku. Všeobecne sa uznáva, že pôvodnou vlasťou Maďarov a Slovákov bolo historické Uhorsko!

Pri všetkých významných dejinných zvratoch tisícročného spoločného života boli vždy aktívne prítomní aj Slováci. Uhorsko bránili a zveľadzovali. Dokladom sú aj dnešní Slováci v Maďarsku. Keď spoločná vlasť potrebovala obrobiť pôdu spustošenú Turkami, boli to práve oni, ktorí prišli do svojich dnešných sídiel. Aj tu v Piliši!

Chyby maďarských politikov z konca 19. a začiatku 20. storočia priviedli Uhorsko k zániku. V roku 1918 vzniklo súčasné Maďarsko – prvýkrát ako národný štát Maďarov. Vzniklo však aj Slovensko v rámci Česlo-Slovenska, ktoré sa stalo spoločným štátom Čechov a Slovákov. Existoval takmer 75 rokov. Striedali sa lepšie i ťažšie časy. Spoločná republika prispela k tomu, že v jej rámci Slováci popri stáročia známej pracovitosti si osvojili ďalšie zručnosti potrebné pre správu vecí svojich i krajiny. V roku 1993 sa rozhodli vstúpiť na scénu dejín ako rovnoprávny člen svetového spoločenstva. Vivat Slovensko! Dlhý a dobrý život Slovákom a všetkým ľuďom v Maďarsku. Nech sa rozvíja vzájomná úcta medzi Slovákmi a Maďarmi.

Jozef Schwarz

Éljen Szlovákia!

25 éves a Szlovák Köztársaság

2018. január 1. volt huszonöt éve a Szlovák Köztársaság megalakulásának. Sokan kérdezik: Ilyen fiatal Szlovákia? Nem, Szlovákia területét, már ezeröttszáz éve lakják szlovákok. Csak lakóinak nevét nem viselte! Másfél évezrede a Tátrák alatt élnek és dolgoznak népek, akik szlováknak vallják magukat, és szlovákul beszélnek. Már a VII. században beírták nevüket Európa krónikájába Szamo fejedelem, által a frankok elleni sikeres védelemben. Kétszáz évvel később a Szlovákok elődei elfogadták és felvették a kereszténységet (Szent Cyril és Metód által) és megalapították a birodalmat, melyet Nagy Morvának ismerünk. Három székhely ismert azokból az időkbeli: Devín – Dévény, Bratislava – Pozsony és Nitra - nyitra. Mindegyik a jelenlegi Szlovákia területén található. Elődei a mai magyaroknak a Kárpát medencébe való bejövetele óta eredményesen együtt élnek az itt talált szlováksággal. Nem kevés részük volt az Uhorsko (rég Magyarországnak) megalapításában. Szlovákok, mint modern nép formálódott a magyarsághoz. (Minden letelepedéshez szükséges szót: szeno-széna, szlama-szalma, komín-kémény, oblok-ablak, villi-villa, kosza-kasza az itt letelepedet és már keresztény életet szlovákoktól vettünk át.

Vitathatatlanul el kell ismernünk, hogy a „Velké Uhorsko” - Nagy Magyarország történelméhez

jelentős részben az itt élő szlovákság is hozzájárult. A történelmi Nagy Magyarország, minden eseményének, a szlovákság is aktívan részt vett. Békeidőkben izzadsággal, ellenség ellen vérükkel védtek, a közös hazát, Nagy Magyarországot.

Példának okáért, a már megcsontított Magyarországon jelenleg is élnek szlovákok, akik közül az átlagnál sokkal nagyobb százalékban voltak jelen Donnál a halálra ítélt II. hadseregben. A törökök kiűzése után, mikor a hazának szüksége volt az elpusztult termőföld újbóli megműveléséhez, termésbe vonására, éppen ők voltak azok, akik eljöttek a jelenlegi székhelyeikre. Itt a Pilisben is!

A magyar politikusok 19. század végétől a 20. század kezdetén történő rossz, elnyomó nemzetiségi politikájának köszönhető Trianon. Ekkor, a csónka Magyarországon került döntő többségben a magyarság. Ekkor alakult Csehszlovákia, amely a Csehek és szlovákok közös állama lett, és 75 évet működött. 1993. január 1. alakult Szlovákia.

Éljen Szlovákia! Hosszú és jó életet a szlovákoknak, és Magyarország minden népének. Éljen és virágozzék a magyarok és szlovákok egymásiránti tisztelete!

Franyó Rudolf



Pilisszentlászlói Vadvirág Óvoda Karácsonya



Fotó: Franyó Rudolf

Pilisszentlászló Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat egyhangú döntése alapján százezer forint összeggel támogatta vadvirág óvodánkat. Az Óvoda vezetése ezen összegből különböző játékokat vásárolt, melyek a szépen feldíszített karácsonyfa alá helyezve emelték óvodásaink örömét. Mi, a szlovák nemzetiségi önkormányzat tagjai, gyönyörű kézírással írt, személyre szóló meghívót kaptunk, óvodásaink karácsonyi ünnepségére.

A meghívásnak eleget téve december 21. csütörtök délelőttjén az Óvoda dolgozóinak kisebb ajándékokkal és a gyerekek részére édességekkel kedveskedve jelentünk meg Dombai Gáborné Jutkával és Hornyákné Manyikával az Óvodában.

Alkalmunk volt megtekinteni óvodásaink nagyon szép szereplését, mely a dolgozók odaadó munkáját dicséri.

A műsort követően a karácsonyfával felékesített másik terembe vonultunk.

A meghitt hangulatban Szűcs Lajosné, Gizike az óvodánk szlovák csoportjának a vezetője üdvözölt és igen szép ünnepi beszédet mondott, melyet a szavaival igyekszem leírni:

- Sok szeretettel köszöntöm kedves Vendégeinket, a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat elnökét Franyó Rudolfot, elnökségi tagjait Hornyákné Manyikát, Dombai Jutkát. Köszöntöm az óvoda apraja-nagyját, a gyermekeket és a kollégákat.

Az év legszebb ünnepét ünnepeljük, a Karácsonyt! Miért a legszebb? Mert a szeretet ünnepét ünnepe, annak az ünnepe, hogy a Kis Jézus lejött közénk, hogy a mi életünket szebbé és boldogabbá tegye.

Nagyon örülünk ilyenkor a sok ajándéknak, a szép karácsonyfának, ezzel szeretnénk mi is örömet adni egymásnak.

- Idén különösen szép az Óvoda Karácsonya, mivel a Szlovák Önkormányzat egy nagy összegű pénzadománnyal segítette óvodánkat, hogy még több játék jusson a fa alá a gyerekek örömére.

Nagy izgalommal várjátok már, hogy kibonthassátok az ajándékokat, játszhattok a sok szép játékkal! Előtte viszont hallgassátok meg azt a szép verset, amivel a Karácsony ünnepét köszöntjük – nagy lelkesedéssel tanultál a gyerekek. (Tóth Árpád Ferenc: A hírhozó) benne hírül adja az angyal, Jézus születését és azt az örömet, hogy minden évben lesz Karácsony.

Köszönöm, hogy személyesen is eljöttek a Nemzetiségi Önkormányzat képviselői és örülök a külön ajándéknak, Franyó Rudi könyveinek, amikből mindenkinek személyesen adott át szívélyes jókívánságaival együtt.

Jómagam, a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat nevében is megköszönöm, hogy ott lehattunk a nagyon meghitt hangulatú ünnepségen.

Tisztelettel, Franyó Rudolf

Idősek napja

December 8.-án településünk szépkorú lakói a Hotel Pilis - ben gyülekeztek az idősek napjának megünneplésére. Mindenki névhez szóló meghívót kapott. Akinek egészségi állapota megengedte, eljött az ünnepi ebédre, és az azt követő műsorra.

Tóth Attila polgármester meleg szavakkal köszöntötte a falu időskorú lakóit, külön is megemlékezett a legidősebbekről, Varga Gézáné, Erzsi néni településünk legidősebb lakója,

áprilisban töltötte be a 95. évet. Korához képest kitűnő egészségi állapotban.

Őt követi a sorban mindenki Tóni bácsija, aki alig fél évvel fiatalabb Erzsi néninél.

Róla tudni kell, hogy sokat utazik, a közelmúltban még Spanyolországban, Barcelonában is járt.

A Polgármesteri Hivatal dolgozói minden tőlük telhetőt megtettek azért, hogy a falu szépkorú lakosságának emlékezetes legyen az a nap. Szólni



kell arról is, hogy a programot, az étkezési költségeket a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat 100 ezer forinttal támogatta. Köszönet érte! A polgármesteri köszöntőt és népdalkörünk műsorát finom ebéd követte, majd Harsányi Gábor kétszeres Jászai díjas színművész és tanítványának több mint egyórás vidám zenés műsora követte. – Róla tudni kell, hogy nagyon szereti ezt a falut, régi barátság fűzi Koncz János ezredeshez, e sorok írójához.

Régi vágya, hogy településünkön éljen!

A meglepetések ezután is folytatódtak. Az önkormányzat ajándékainak átadása következett. Kevés olyan település lehet az országban, ahol minden szépkorú – él falukban 180 fő – 12. 000 Ft-os ajándékban részesült, készpénzben kifizetve. Ez összességében is több mint a kormány által adott Erzsébet utalvány.

Mindezt önkormányzatunk jó gazdálkodása tette lehetővé a 2017- es évben.

Külön is meg kell említenem azokat, akik



elősegítették a rendezvény sikerét. Krkos Attila falugondnok, Petkó Gábor önkormányzati képviselő és felesége, Edit és Anett, akik az Önkormányzat dolgozói.

Végére hagyom a polgármestert, az önkormányzatot, akik biztosították a rendezvény anyagi fedezetét.

Köszönettel tartozunk a szlovák nemzetiségi önkormányzatnak a rendezvény étkezési költségeihez való hozzájárulásáért.

A résztvevő 90 fő érezte, hogy falunkban megbecsülik az időskorúakat. Köszönet jár érte mindazoknak, akik részt vettek a rendezvény előkészítésében és sikerességében.

*Koncz János ezredes,
aki, maga is a szépkorúak, közé tartozik.*

Fotók: Dobó Anna

Az év utolsó napja

Az év utolsó napja rosszul indult, de hála Istennek mégsem a tragédiáról szólt. Bejelentésre megnéztük, de ellenőrizni nem tudtuk, hogy történt-e tragédia. Újabb bejelentésre már rendőrségi, -szomszédi segítséggel kb. 1 órás várakozás, kísérletezés után sikerült csak meggyőződni arról, hogy nem történt haláleset. A rendőrségre várva tapasztalhattuk, hogy a hivatali hirdetőtábla helyet ad magánhirdetéseknek is, és azok a buszmegállóról nem kerülnek a főtérre – szemétnak.

A magam részéről örömmel fedeztem fel az új postaládákat, és az emléktáblánkat a szlovák

felirattal. Köszönet annak, akinek végre tízévnyi küzdelem által sikerült kihelyeztetni az általa szlovákra fordított emléktáblánkat. Ezért a nem szlovák ajkúak is köszönettel tartozunk érte. Este pedig a derékfájdalmam (lumbágó) ellenére is fantasztikusan éreztem magam a Szilveszteri bálon. Köszönet és hála a szervezőknek! Dombai Pistinek a kitűnő zenéért + a málnapálinkáért, az összes résztvevőnek, hogy VELÜK, VELETEK lehettem, lehettünk. Minden hónapban szívesen részt vennénk hasonló rendezvényen. Csak remélni merem, merjük, farsangi buli is lesz! Boldog újévet kívánunk mindenkinek!

A rendezvényt jelenlétükkel és aktív részvételükkel, családjukkal együtt megtisztelték és segédkeztek, az igazán jó műsor lebonyolításában: a hivatal alkalmazottjai és a két

nem is szentlászói, de a faluért azoknál többet tevő két képviselőnk.

Tusák József, sakktanár

25 éves Szlovákia

1992. december 31-én Pozsonyban, a várban és a főtéren éjfél előtt egy perccel leengedték a csehszlovák zászlót. Felvonták viszont a sokat vitatott Szlovák nemzeti lobogót benne a kettős kereszt. Mint magyar országon élő szlovák nemzetiségűnek különösen nagy örömet okozott az esemény. A cseh és a szlovák kormány meglepően gyorsan megállapodott minden olyan lényeges kérdésben, ami biztosította mindkét nemzet folyamatos fejlődését, gyarapodását és európai integrációját. Nyugodtan állíthatjuk Szlovákia elmúlt 25 éve egy SIKERTÖRTÉNET-példaértékű. Kormányok jönnek-mennek náluk is

és mindig van ellenzék, ez a természetes, de nemzeti ügyekben teljes az egyetértés. Valahogy mindig úgy érzem amikor Szlovákiába látogatok, - már pedig elég gyakran- mintha ott boldogabbak, vidámabbak lennének az emberek. Szépen gyarapodnak, jól használják az európai uniós forrásokat, okosan gazdálkodnak. A máig fennmaradt történelmi épületeik, váraik, erdeik, hegyeik és sebes folyók pedig gyönyörűek.

Bátran merem ajánlani a Kürtös olvasóinak a szlovák városok látogatását.

Dombai József

Milí priateľ! Kedves Barátom!
Milí citateľ, Kedves olvasó!

V novom roku kvapku smoly,
lyžičku hrdosti, hrnček radosti,
kotlík úspechu, jazierko peňazí,
more šťastia, oceán lásky
a celý vesmír zdravia želim!

Virradjon rád szép nap,
Köszöntsön rád jó év,
Kedves hajlékodbá költözzön a jólét,
Lelkedbe boldogság, a szívedbe béke,
Ezt kívánom neked az újévre!

Gallai Gergely

Gallai Gergely szlovák humoros Új évi köszöntője magyar fordításban, valahogy így szól:

Új évben csepp szurkot,
kanál büszkeséget, bögre örömet,
katlan sikert, tavi pénzt,
tenger szerencsét, óceán szeretetet
és ürnyi egészséget kívánok!

Franyó Rudolf

Juhász Gyula:
Vízkeresztre

Jövének távol, boldog Napkeletről
Három királyok, híres mágusok,
Mert hírt hallottak a csodás Gyerekről,
Kiről legenda és jóslat susog.

Ki született szegényen Betlehemben,
Kit megöletne Heródes király
S aranyat, tömjént, mirrhát lelkesedve
Hoz néki Gáspár, Menyhért, Boldizsár!

Szerecsen, indus, perzsa, mind csodálja
A Kisdedet, ki a jövő királya
S a csillagot, mely homlokán ragyog.

Ő édes, kedves. Bájolón gagyog
S egy pintyökét néz, mely szent szeliden
A Szűz Mária vállán megpihen...

1924



Szent László Konferencia Beregszászon

*„Harcosként ismerik, mégis a békét szerette” –
Szent László Konferencia Beregszászban*



Első alkalommal rendezett tudományos konferenciát a Beregszászi Római Katolikus Egyházközség a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán október 11-én. Az alkalmat a 2017-re meghirdetett Szent László-év szülte, melynek célja a királyunk üzenetének átadása a mai kor emberének.

A főiskola Apáczai Csere János Könyvtárának olvasótermében összegyűlt tanárokat, hallgatókat, érdeklődőket Majnek Antal munkácsi megyéspüspök köszöntötte. Kifejezte örömét a felől, hogy Isten nevében és Szent László tiszteletében találkozhatott a konferencia résztvevőivel. Megköszönte a beregszászi egyházközségnek, hogy vállalta a rendezvény megszervezését. Végül a szentéletű uralkodóról is mondott néhány szót, kiemelve: „Lászlót harcosként ismerik, mégis a békét szerette”.

Ezt követően Csatóry György, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola történelem tanszékének vezetője köszöntötte a konferencia előadóit: Solymosi László történészt, akademikust, Lakatos Balla Attilát, a Nagyváradi Római Katolikus Egyházmegye régészét, történészét, Braun László főiskolai oktatót (II. RFKMF), Székely Gusztávot, a Salánki Mikes Kelemen Középiskola történelemtanárát, Kész Barnabás főiskolai tanárt (II. RFKMF), Pirigyi Gergely történelem szakos hallgatót.

Solymosi László, a konferencia főelőadója másfél

órában felvázolta Szent László életének és uralkodásának mozzanatait, fontosabb részleteit születésétől egészen szentté avatásáig.

Braun László előadása által a résztvevők közelről megismerhették a XI. század nemzetközi politikai helyzetét, hiszen külön bemutatta az akkori Bizánci Birodalomban, Lengyel Királyságban, Kijevi Ruszban, a Horvát, illetve a Magyar Királyságban uralkodó körülményeket, melyek hatással voltak Szent László döntéseire.

A hagyományörző tevékenységéről ismert Kész Barnabás kézzelfogható rekonstruált öltözetrel, harci eszközökkel mutatta be királyunk hadviselését. Az előadás után az érdeklődők felpróbálhatták, kezükbe vehették a középkort, idéző tárgyakat.

Lakatos Balla Attila Szent László-ereklyetartók és – ereklyék, című előadásával érkezett Nagyváradról. Ezenkívül, egy kiállítást is hozott, melyet az érdeklődők a főiskola átriumában tekinthettek meg a bőséges ebéd után. Az öt molinó részletesen bemutatja a herma történetét és a nagyváradi Szent László-kultusz alakulását az évszázadok során.



Délután Székely Gusztáv a neves királyunk törvényalkotó tevékenységét mutatta be. Előadása végén felhívta a figyelmet arra, hogy Szent László megőrizte Szent István művét az utókor számára, hiszen a két uralkodó között jogfolytonosság fedezhető fel.

A konferencia végén Pirigyi Gergely ismertette a jelenlévőkkel a Szent László-év azon eseményeit, melyeket Kárpátalján szerveztek meg 2017 folyamán.



Csatáry György összegezve sikeresnek nevezte a konferenciát, mivel a résztvevők épülését, a kereszténység megerősítését szolgálta.

Zárszóként Molnár János beregszászi esperes-plébános hangsúlyozta: „Legyünk büszkék szentéletű királyunkra, és ne úgy tekintünk rá, mint a középkor egyik uralkodójára, hanem mint egy példaképre, aki a mai kor emberének is üzen.”

Bunda Fehér Rita
Kárpátalja.ma

Óév, búcsúztató a Szlovák házban



Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat Dombainé Necsnay Jutka főszervezésével, tisztelettel meghívta azokat az együttműködő személyeket, akik Pilisszentlászló Önkormányzat és a Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényeit támogatták, és munkájukkal is nagyban hozzájárultak azok sikeréhez. A jelenlegi, egyben az utolsó rendezvényt munkájukkal többen is támogatták.

A, félre értések elkerülése végett nyomatékosan ki kell emelnem, hogy a rendezvény „batyubál” szerűen történt. Az ételt, italt és sok-sokféle süteményt magunk sütöttük és hoztuk magunkkal. A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat csak a hidegtálás vacsorához járult hozzá a rendezvényhez. A Községi önkormányzat részéről Editke, és Anett járult kétéves munkájával is a rendezvény sikeres lebonyolításához. Képviselőink közül Rudolf János kedves feleségével és Hicsák János töltötte velünk, jó kedvvel vidáman a hajnalig tartó szilveszteri rendezvényt. Ifjú Petkó

Gábor képviselőről és kedves nejéről sem szabad elfelejtkeznünk, akik az esti órákat szintén velünk töltötték. Az est egyik „főhőse” Dankovics István „Dizsi-Pisti” volt, aki az alkalomhoz illő talpalávalót szolgáltatva.

Mikrofonba mondott „beszólásaival” emelkedetté tette az est hangulatát.

A hangulatos rendezvénybe belemerülve észre sem vettük az idő múlását.

Három óra után azonban megszűnt a vigadalom. Dombainé Jutka, Hornyákné Manyika és segítők maradtak vissza rendet rakni.

Fotók, szöveg: Franyó Rudolf



A visegrádi vár építése



A ma látogatható Fellegrvár nem az első vár, amely itt épült. Az első vár a tatárjárás során pusztult el, a Sibrik-dombon, az egykori tábor alapjaira épült.

A visegrádi kettős várrendszert 1250-1260 körül építette IV. Béla király és felesége Laszkarisz Mária királyné, a királynői hozományából. A vár a hegycsúcsot övező erődítésfalakból, két toronyból és egy lakópalotából állt. A későbbi korokban a fővárost idehelyező Károly Róbert király bővítette a várat, s itt került sor az 1335-ös híres találkozóra is. A várat Luxemburgi Zsigmond idején tovább korszerűsítették, vélhetően ekkor készült el az asszonyház is.

A fellegrvárat az alsó várral völgyzárófal kötötte össze, mely egészen a Duna partjáig tartott, majd az őrtoronyban végződött. A völgyzárófalakon vezetett a középkori, Esztergomból Budáig tartó út, melyet északon a kaputorony, délen pedig egy kapu zárt le.

Mátyás király uralkodása idején a vár palotaszármányait teljesen felújították. A várban az évszázadok során több alkalommal is őrizték a szent koronát a koronázási ékszerekkel, sőt egy rablási történet is fűződik Visegrádkhoz: 1440-ben Erzsébet királyné megbízásából egyik udvarhölgye, Kottaner Jánosné innen rabolta el a szent koronát. Visegrád koronaőrző hely volt 1529-ig, de már 1490-től a koronaörök kezén volt. A török időkben a vár óriási pusztítást szenvedett el, 1544-ben török kézre került. Ez után felváltva volt a török és a magyar csapatoké, majd legvégül a törökök – miután katonai célokra már teljesen alkalmatlanná

vált – elhagyták a szinte teljesen elpusztult várat. Nemcsak a vár, hanem a város is elpusztult, újraneépítése hosszú időt vett igénybe. A vár helyreállítására az első törekvések az 1870-es évek elején történtek, s még napjainkban is tartanak.

A mai megfogalmazásban így szól a vár története. Az akkori kor eszközeivel viszont nem volt olyan egyszerű egy ekkora létesítménynek az elkészítése.

Valahogy talán így történhetett:

Visegrád part melletti vára előtt tanácskozik Béla, ezen a néven immár IV. királya a történelmi Magyarországnak, feleségével, Máriával, Lodomér érsekkel és András várispánnal.

- Király úr felszólítását hálasan kell fogadnunk, - szól az érsek, - minél több várat kell emelnünk a tatár ellen.

A csapás alatt bizony okoltunk, a várvíváshoz nem ért a pogány.

Béla maga elé tekintett, majd így szólt:

- A gondolatot, hogy Visegrádon építsünk várat, királyné feleségem adta, mert az itteni vizivár nem elég ellenálló. Még ékszereit is felajánlotta a költségek fedezésére.

Ezekre, a szavakra, Lodomér is, a várispán is tisztelettel hajoltak meg a királyné előtt.

- Margit leányomnak és az apácáknak is menedéke lesz, ha netalán az ellenség visszafordul, - szólt Mária kedvesen. – Ilyen célra mindent fel kell áldoznunk.

- Ispán uram, mikor kezdik el az épületfa szállítást? – kérdezte Béla.

- Két-három nap múlva király uram, - válaszolt András.

- A dömösi erdőben vágják, az apát úr megengedte, hogy a Kékes környéki erdőkből is szállíthatunk, a várépítést mindenképpen támogatja – mondotta.

- Derék ember, szólt Béla.

- Az építőköveket honnan hozzák? – érdeklődött az érsek.

- Nem messze a hegynyergen túl kitűnő kőanyag található, - válaszolt András várispán.

- Csak minél gyorsabban épüljön, nincs nyugtom, amíg a nyúlzigeti apácákat biztosítva nem látom, - vetette közbe Mária királyné.

- Igen, igen, három vármegyém jobbágysait is munkába állíthatja, - szólt a király. - Erős falakat, erős tornyokat emeljenek, széles várarkot ássanak, a láncos híd pedig tölgyfából készüljön.
- Parancsolatára, - felelte András várispán.
- Az öregtornyot nyugati irányban építjük, s onnan vezetjük a földalatti folyosót Esztergom irányában.
- Kápolnáról is gondoskodjanak, - fűzte hozzá Mária királyné.
- Már beszélünk róla – szólt Lodomér érsek.
- Keleten kis istenháza lesz, piciny toronnyal és

hosszú keskeny ablakkal, a francia ízlésnek megfelelően. Felszentelését vállalom.

- Isten áldja meg érte – válaszolt Mária.

Szekér állt meg és Lodomér érsek búcsúzott.

- Isten óvja kedves érsek úr, - szólt a király s mialatt a szekér elindult, a többiek is visszatértek a várba...

*Az egyik fejezet, Franyó Rudolf:
A REJTÉLYES PILIS című könyvéből.*

Út a jégen



Az érdekes előadásnak, melyet a tekintetes Pozsonyi Városi Tanács a polgároknak készített elő, ha a megfelelő időjárás érkezett, nos, annak az emberek mindig örvendeztek. Esztendőről, esztendőre, már kora ősztől kezdődően sokan beszélgettek erről, még akkor is, ha tudták, csak nézőként lesznek jelen.

A Duna, mint azt tudjuk, a múltban másként nézett ki. Nem szorították kőből épített partok közé, a folyam a főmeder mellett számos mellékágon keresztül haladt. Az átkelésekre az emberek a gázlók környezetét használták. Midőn, a későbbiekben az első szabályozásokra került sor, a folyó kimélyült, mellette fel is gyorsult a víz sebessége és ezért vált szükségessé hidak építése. A XV. században valósult meg az első csónakhíd, amelyik 300 éven keresztül szolgált. Használata ugyanakkor csak addig volt lehetséges, amíg árvíz nem érkezett a Dunán, vagy amíg a folyam be nem fagyott. Akkor a hidat szét kellett szedni és az átkelés időlegesen szünetelt. Csak a csónak bizonyult ekkor megfelelő átkelési lehetőségnek.

Ha azonban a fenséges folyam befagyott, akkor még ez sem adott esélyt.

A befagyott folyón keresztül az első szabályozott átkelési lehetőség, a németesen Eisweg néven illetett átjáróról a krónika 1595-ben tesz említést. Úgy készítették, hogy szalmát szórtak a jégre, vízzel felöntötték, mely ahhoz hozzáfagyott és így a továbbiakban nem csúszott. Mióta a jégen történő közlekedés megvalósult, mindez nemcsak igényt elégített ki, de egyfajta téli ünnepséget, szórakozást is jelentett, melyet az itteniek nagy lelkesedéssel, bár a fog vacogtatva követtek nyomon.

Mikor a város elöljárói úgy ítélték meg, a jég elég szilárd, a polgármester a legbátrabb fuvarost hívatta, és hivatalosan megbízta a jégen való átmenettel. Másnap a szekeres jól megrakta a kocsit, rásuhintott ostorával a lovakra, és elindult a veszélyes úton. Az átkelés a városból Pozsonyligetfaluiig tartott. A partok, az idő tájt nem voltak olyan meredek, mint manapság és az út is úgy-ahogy alkalmas volt a szekér számára.

Midőn a fuvaros sikeresen végrehajtotta a feladatát, egy csapásra a város hőse lett és gazdag jutalomban részesült. Mindemellett lakomára is hivatalos volt, melyet a tanács szervezett, bátorsága elismeréséül. A vendéglátást követően a város előkelőségei, élükön a polgármesterrel, átkeltek a jéggel borított folyón. Mögöttük a polgárok, a nincstelenek, a diákok, gyerekek. Volt bizony öröm, és kacagás! Akkoriban még a film, a televízió, a szórakoztató központok és a mai valóságshow nem állt rendelkezésre, de a népek

akkoriban is szerettek örülni.

Eltelt harminc esztendő és a város ugyanilyen ünnepségeket rendezett a jégen készített út felavatásának tiszteletére, míg nem tragédia történt.

Mindez 1626. január 26-án történt meg.

A fuvaros, akinek a városi tanács döntése alapján az első utat kellett megtennie, Johann Germayer névre hallgatott. Jól megrakta szekerét, befogta a lovakat elhelyezkedett a bakon, és az üdvrivalgás közepette elindult. Az út eleinte megfelelőnek bizonyult. Odabent, a folyó közepén azonban a jég gyanúsán recsegni kezdett. A szekeres megsuhintotta ostorát, maga mögött hagyta a veszélyes útszakaszt és szerencsésen megérkezett a túlpartra. Odaát forralt borral látták vendégül, majd emberünk elindult visszafelé. Szándékáról hiába

próbálták lebeszélni, hiszen a jég már megrepedt és ezért nem kellene az életét kockáztatnia. A fuvarost az elfogyasztott bor is fűtötte, amely vakmerőséget is kölcsönözött neki ezért azt felelte az embereknek, ha már idáig eljöttem, vissza is megyek! Hadd ropogjon a jég, mit foglalkozom én azzal!

A pozsonyi partot azonban nem érte el. A folyó közepén a jég széthasadt és egy szempillantás alatt elnyelte a fogatot, lovastul, hajtóstul. A város ezt követően jeget már nem készített az úton. Időnként némely vakmerő kísérletezett csak az áthaladással, de ünnepség, kíváncsi tömeg jelenléte nélkül, saját felelősségére.

*fordította: Papanek László
forrás: Igor Janota*

Könyvbemutató

Tisztelt Olvasó! Rudolf barátom ontja műveit. Legújabb könyvei közül az ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI LEGENDÁRIUM címen jelent meg. A könyv tizenhárom legendát tartalmaz: Báthory Erzsébet, Szvatopluk három vesszője, Marék föld csupor víz koszorú fű, Dézsma, A végzetes nyaklánc, Dunaj, Baltázár lovag, Átok, Boszorkány a kastélyban, Látomás a múltba, A visegrádi kút, Jövendölő, Titkos hang.

Rövid véleményezésem a könyv tartalmáról:

A Magyar királyság soknemzetiségű állam volt: magyarok adták hozzá katonai haderejét, horvátok a tengereket, németek a városok építésének tapasztalatait, románok és ruszinok az erdőgazdálkodást.

A szlovákok? Igen, mit is ír erről Molnár Erik A magyar társadalom története az őskortól az Árpádkorig, c. könyvében (Budapest 1947): „Szlovákok már a 9. században olyan fejlődést értek el a kézműiparban amelyet a magyarok csak a 12. század végére”.

A szlovákok által lakott területek ezzel a sajátos termék előállításai és lelki kultúrájukkal, növekvő gazdagságával mozgatóerővé váltak Magyarország fejlődésének. Volt időszak a (14-15. századok), mikor a szlovákok által lakott területeken kitermelt réz és arany mozgatta nem csak Magyarországot, de egész Európát.

Az oszmán - török hódoltság idejében a szlovákság

egyformán szenvedett a magyarokkal, szerbekkel, horvátokkal, németekkel és Pozsony két évszázadig Magyar királyi koronázási székhely lett. A jelzett időkben nem voltak nemzetiségi problémák. Nemesek és földesurak egymás között a hivatalos nyelven – latinul beszéltek.

Minden nemzetiség használta a saját nyelvét és elnyomásuk is azonosult.

Törvények alá voltak vetve a főtörvénynek, amely a földesúri hatalmat volt hivatva biztosítani.

Semmi nem volt egységes – sem a ruházat, sem a mérőeszközök, sem a katonaság, de a hitvallás sem. Csak túlélése a természeti csapásoknak, a háborúknak és járványoknak igyekezete volt azonos.

Ezek a fenyegetések nemzetiségi hovatartozást figyelmen kívül hagyva egyformán sújtottak mindenkit.

A nemzetiségek sorsa a királyok által is egybefonódott, még akkor is, ha nem magyar, de francia-talján, vagy osztrák származásúak voltak uralkodóink.

Mindenki, aki Magyarországon területén belül élt és mindegy, hogy földet művelt, vásznat, aranyat, készített, vagy szellemi munkájával virágoztatta a közös országot, történelmünkhöz tartozik.

Leginkább az a része a szlovákságnak, amely Prágába, Budapesten Bécsben, Varsóban és más határon túli területeken érvényesült. Oktalanság

lenne ott és akkor keresni a szlovákságot, amikor akkoriban és azon a vidéken nem is lehetett.

Úgyszintén butaság lenne nem érezni büszkeséget gazdag történelmi múltja felett elődeinknek, akik művelni kezdték a földet, erdőt, építettek várakat, templomokat, városokat és településeket. Megtartották, felújították nyelvüket és megőrizték kultúrájukat.

Neki tehát közös történelmi viharainknak és közös múltunk tiszteletben tartásával olvasgatni népi legendáinkat.

Jozef Schwarz magiszter

fordította: Losonci Miklós mérnökötanár



Kápolna

Kápolnánk 1825-ben épült, ez az évszám látható a főhomlokzaton. Az építése óta több felújításon, sőt bővítésen is átesett. 1867. szeptember 14-én a bejárati rész meghasadt. Ekkor kőtámaszokkal orvosolták a repedést. Nyolc évvel később, 1875-ben az akkor épen ötvenéves kápolna főhomlokzatát alapjáig le kellett bontani, és újjáépíteni. A következő évben a harang repedt meg. Még ugyanebben az évben másikat öntöttek. 1885-ben, az akkor már hatvanéves zsindegy annyira elöregedett, hogy nem érte meg javítani. A három ablakot is akkor cserélték ki. A szigetelés hiánya miatt körös-körül elvizesedett a falak alja. Fél méter magasságban leverték a vakolatot és újravakolták. 1898-ban a nagy templom padozatának burkolatából kimaradt cementlapokból elkészítették a kápolna padozatának a burkolatát. 1903-ban piros pala burkolatot kapott a tetőzet. A két világháború között és a háborút követő kommunista diktatúra alatt, a hatvanas évekig jelentősebb felújítás nem történt. Az épületet 1966-68 között kívül belül újravakolták. Említést érdemel, hogy ezeknél, a munkálatoknál az asszonyok is derekasan kivették részüket. Ők verték le a vakolatot, és kézi erővel keverték a habarcsot, takarították a törmeléket stb. 2002-ben általános, komoly felújítást végeztek rajta. Ezzel a felújítással kápolnánk állagának megóvása hosszú időre megoldódott. A római katolikus kápolnánkban, jelenleg ökominikus

istentiszteletek folynak. A kápolna, mint két évszázados építmény is előkelő helyet foglalt el minden időnkben falunk életében. Az esküvők és keresztelek is itt történtek ezért is rászolgált arra, hogy helyet kapjon községünk értéktárában.

Tisztelettel, Franyó Rudolf



Gazdakalendárium

Egy újévi műsorban láttam a vörösboros kacsasült elkészítését. Hozzávalók egy üveg vörös bor és egy pucolt kacs. A kacsát sózzuk meg és tegyük be a sütőbe. Ezután nyissuk ki a vörösbort. - Locsoljuk rá a bort a kacsára. – kérdezte az egyik férfi. Mire a másik: - Dehogy is! Egészségünkre! A vörösbor nem a kacsára kell, hanem a várakozásra, ha rá öntenénk, elpárologna. Proszit. A recept szerint a palacknak (üvege csak az ablaknak van, de a bornak palackja) ki kell ürülnie, mire megsül a kacs. Egy másik műsorban arról panaszkodott az egyik borszakértő, hogy a felkínált bor nem elég testes. Mire a másik beledobott neki egy pezsgőtablettát. Január a ropogó kályha melletti borozgatások hónapja. Kemence szavunk a szláv kamjenyica – kőkályha (kameny: kő, komíny, kémény) szóból származik. Mivel minden szláv nép hidegtelű területeken él, ezért mindenhol a leghatékonyabb kemencét használták fűtésre. Ellentétbe a latinokkal, akik az enyhe telű vidékeken a britekkel együtt csak kandallót használhattak. A német nyelvterületek fűtőberendezése a cserépkályha. A téglakályha működési elve megegyezik a zárt kemencével és cserépkályhával. Tízéves koromig kályhás lakótelepen élhettem, de a pincében nem lehetett borunk, csak tűzifánk. A bátyám és én hordtuk be és hamuztunk. Aztán kerek ötven évig olajkályhás, konvektoros és távfűtött lakótelepeken kellett élnem. Hatvanéves koromig bírtam. Aztán végre újra hőálló üvegajtós cserépkályha villog és ropog a hálósobában. „Tanuld meg fiam, hogy bort még szőlőből is lehet csinálni” – így a régi életbölcsség. Az otelló szőlő, a megy, a ribizli és a 15 számóca „bora” darabban is eláll. Nem lesz barnatöréses, sem pimpós. A konyha asztal közepén, hűtetlenül, félig töltve is elállnak a világ végéig és még három napig. Ennek ne örüljünk. Ezek a borok nem etilalkoholt, hanem metilalkoholt tartalmaznak. A rothasztó baktériumoknak is mérgező. Hányingert, hasmenést, rosszullétet, szemfájást okoznak ezek a „borok”. Lengyel éveim alatt jöttem rá hogy a jablcok – almabor minden szőlőbornál savasabb, édesebb és testesebb, ízesebb. Ráadásul az oltványszőlőkkel egyetemben teljesen

metilalkoholmentes. A hatalmas savtartalmuk miatt „fixre töltve sosem barnul, sosem pimpósodik. Ausztria északi része a masztfixel – „mustnegyed”, ami az almaboráról kapta a nevét. Régen Franciaországban nem iskolatejet vittek a gyerekek a táskájukban üvegbe töltve, hanem cidre-t (szidret). Ami almabor. A körtéből viszont a világ legjobb pálinkája készíthető. A románok csak egyszer főzik le. Ez a cujka. A székelyek viszont a húsfokos cujkát még egyszer lefőzve 70 fokos „keritésszagot” készítenek. Erre mondta azt a román, hogy: „Azért huncut a magyar...” A szilvapálinkák rézeleje metilalkohol, de a körte tiszta etilalkohol. Minden csonthéjas első főzete mag ízű a magban lévő ciántól, de a második főzéskor a hőérzékeny cián lebomlik, a keserű mag íz megszűnik. A „rézelejjel” a csonthéjas cefrék metilalkoholját öntjük ki. Szag alapján különböztethető meg az etilalkoholtól. A határban a január a trágyahordás időszaka, mert a föld fagyott nem süpped. Akinek, muszáj metszheti a fát, szőlőjét, vághat fát, vagy hasogathat, de melegebb hónapokban ezek kimondottan a kellemes munkák. A búza hó nélkül egy éjszakát bír ki mínusz 20 fokon vagy egy hetet mínusz tíz fokon. A tél folyamán jól meggyökeresedik, „bokrosodik”. Tavaszig.

Losonci Miklós mérnök tanár



Karácsonyi népszokások

Hajdanában, de még gyerekoromban is számos olyan karácsonyi népszokás volt melyek egyre inkább a feledés homályába merülnek. Ezekből, szeretnék felsorolni néhányat:

Mennyből az angyal

Mennyből az angyal című, igen kedves egyházi éneket néhány fős csoportokban házról házra járva énekeltük. Ez az igen kedves a karácsonyi meghitt hangulatot fokozó népszokás sajnos már egyre ritkább lett. Ez a szokás nálunk nem csak a gyermekekre volt jellemző, de idősebb asszonyok csoportjai is eljárak, természetesen csak a Szentesti vacsorát követő időben elénekelni a „Mennyből az angyalt”. Ilyenkor felmelegedni, behívták őket egy forralt borra, vagy egyéb italra.

A fiúk lányok körtét, almát, aszalt szilvát, kalácsot, későbbi időkben már inkább pénzt kaptak, mert ennek jobban örültek a gyerekek. Lehet hogy ekkor, vagy inkább a fejlődő technika, a televízió, videó, majd az internet korában lett el rontva ez a csodálatos karácsonyi népszokás, nehéz lesz majd eldöntenie az utókori néprajzkutatóknak. Szerény véleményem szerint nagyon egyszerű a válasz:

- Az emberek egymástól való elhidegülése a főokozója ennek a szomorú folyamatnak.

Más területeken **kántálásnak** nevezték a karácsonyi énekes, verses köszöntőt. Az elnevezés a köszöntő énekes jellegére utal, mivel énekkel köszöntötték a ház lakóit. Elsősorban a felnőttek jártak kántálni este, az éjféli óráig, mert az éjféli misére kellett menni.

Betlehemezés

Jézus születésének történetét bemutató, sajnos ez is kihalóban lévő, egyházi eredetű népi játék. Szereplői általában pásztoroknak öltözve, házilag készített jászollal vagy betlehemi kistemplommal járnak házról házra.

Szent énekekkel, tréfás párbeszédekkel elevenítik fel Jézus születésének eseményeit.

Pásztorjárás a hajdani szokásnak megfelelő szerepét sajnos már elveszítette. Szereplői karácsonyeste éjfélig jártak a házakat. Kifordított bundát viseltek, tarisznyát

tettek a vállukra, kezükben pásztorbotot tartottak.

A kispásztor vitte a betlehemi jászolt.

Énekeket adtak elő, majd a végén adományokat vártak a ház urától.



Ostyahordás

Karácsony böjtjén, vagy néhány nappal előtte, a kántortanító az iskolás gyerekekkel minden családnak megfelelő számú, ostyát küldött. Az ostya a karácsonyi vacsora fontos része volt, amelyet több helyen mézzel, sőt fokhagymával együtt ettek.

Pilisszentlászlón Kalapos Emília, mindenki Emi nénije, akit az 1919 évi Tanácsköztársaság alatt viselt Művelődésügyi Osztály tisztsége miatt később a Horthy korszakban mindörökre eltiltottak a tanítástól. Nos ő továbbra is itt maradt a faluba és karácsonykor minimális ellenszolgáltatásért hivatásához hűen sütötte, és küldte minden házba az ostyákat.

Pásztorok karácsonyi vesszőhordása

Pilisszentlászlón erről a népszokásról elődeinktől nem hallottam. A nagyobb mezőgazdasági, és legeltetési területtel bíró településeken elterjedt szokás volt, hogy Karácsony előestéjén a pásztorok vesszőkkel jártak, amelyekből a gazdasszony a kötényébe húzott ki néhány szálát azért, hogy az állatai a következő évben egészségesek legyenek. A vesszőért a pásztorok bort, cipőt, esetleg pénzt is adtak. A gazdasszony a vesszővel megveregette a jószágokat, hogy egészségesek legyenek.

Franyó Rudolf

Levelezés

Kedves Rudi!

Nagyon köszönöm, hogy ilyen kimerítően válaszoltál, érdekes dolgokat írtál, amit akár az erre járó turistáknak is ki lehetne tenni tájékoztató táblákra. Én, mint itt ragadt turista szívesen olvasnám. Szerinted, lehetne a turista út, mentén ilyen tájékoztatókat felállítani?

A választási jegyzék és a lakosok lakcím kártyája viszont valamiért valahol megváltozott az idők során. Nemsokára megint jönnek a választások, megint gyűjteni kell az aláírásokat és választási bizottság könyörtelen.

Ami a mi kis Szentendrei utunkat illeti néhány lakcím kártyában, biztos vagyok, hogy utca van benne, mert én mindig elkérem, ha nekem valaki aláír: Fel fogok hívni néhány ismerőst, hogy az ő lakcím kártyájukon mi szerepel. El tudom képzelni, hogy vegyesen, esetleg aszerint, hogy ki mikor kaphatta. Nem tudod, az utcanevekről helyben dönt a testület, vagy jóvá kell hagyatni valamilyen felsőbb okos szervezettel? Valahol csak van egy 'hivatalos' nyilvántartás, hogy melyik közterületet hogyan hívnak! Persze ha kiderülne, hogy pont fordítva van mint a többség lakcím-kártyája és ezért módosítani kellene a kártyákat hát meggondolnám, hogy elő szabadna-e állni azzal, hogy mi is az út/utca helyes neve.

Tudom, hogy nem egy utcatábla a legfőbb bajunk az életben, de ha már nagy dolgokat nem tudunk megoldani, legalább az ilyen apró dolgokban legyen már egyetértés. Legyenek kint az utcatáblák, magyarul is és szlovákul is és ha már egyszer kaptak egy nevet, akkor használjuk azokat. És még nem említettem a házszámokat. Ebben a mi Tölgyfa utcánk különösen rossz állapotban van. Meg az egységes táblákat, akár fa alapon, ahogy a cikkben Attila említette. Nem hiszem, hogy ez olyan eget rengető pénz lenne. És lehetne legalább egy dolog, amire azt mondhatnánk, hogy ez legalább rendben van. Vagy ez tényleg olyan bonyolult?

Köszönettel,
István

Kedves István!

Szerintem a turista utak menti táblák elhelyezése a Parkerdészet hatásköre. Természetese, ha felkérnek erre megtiszteltetésnek, venném és természetesen anyagi támogatás nélkül elkészíteném a táblákra való szöveget.

Az utcák elnevezése a helyi önkormányzat hatásköre, én esetleg csak a megfelelő szlovák fordításra tehetek javaslatot.

A táblák elhelyezésével kapcsolatban csak annyit, hogy azok folyamatosan kerülnek elhelyezésre.

Üdvözlettel, Rudolf.

Kedves Rudolf!

Nagyon cseles vagy, túljártál az eszemen. Nem akartam írni, erre mégis becsempésztél. :-) Azt köszönöm, hogy formába öntötted és egy vállalható szöveget jelentettél meg, elvégre eredetileg nem megjelenésre szántam.

Viszont ha már elkezdtünk erről csevegni, mégis írnék egy választ, ha gondolod jelentesz meg ezt is.

Kedves Rudolf!

Tudom, hogy szívügyed a hagyományőrzés, benne az utcanevek kérdése. Amit írtál azzal teljesen egyet értek. Nekem egy kicsit racionálisabb megközelítem van a témához, elvégre nincsenek szlovák kötődéseim.

Az utcaelnevezések a magyar közigazgatás részei. Jogszabályok szabályozzák, a mindennapi életük kikerülhetetlen eleme. Van lakcím-kártyánk, hivatalos elérési helyünk, arról nem beszélve, hogy másoknak is tájékozódni kell tudni a faluban.

A magyar történelem sajátossága, hogy minden hatalmi kurzus feltétlenül fontosnak tartotta, hogy a saját képére alakítsa a közigazgatást, átírja az utcaneveket és eltörölje az előző kurzus világát még a táblákról is. De a közigazgatás akkor is az életünk kötelező része, ha nem értünk egyet annak minden részével. Az Önkormányzat kötelessége a mindenkor jogszabályoknak megfelelően az utcanevek feltüntetése magyar nyelven. Ha ma Szentendrei utca a hivatalos elnevezés, akkor azt az Önkormányzat köteles utcának feltüntetni, függetlenül attól, hogy a leveledből számomra is

egyértelmű, hogy a Szentendrei út minden szempontból logikusabb és a faluban is mindenki Szentendrei útnak nevezi. Persze lehetne kezdeményezni, hogy nevezzék át Szentendrei útnak, de annak annyi értelmetlen lakcímkártya csere, cégalapító okiratok módosítása lenne a következménye, hogy teljesen fölöslegesnek tartanám. Adjuk meg a közigazgatásnak, ami neki jár, mi meg használjuk úgy, ahogy megszoktuk. Ebben én semmi ellentmondást nem látok.

A szlovák elnevezéssel kapcsolatban egy kicsit bonyolultabb a kérdés, mert erre nincs jogi megoldás, a közösség érzelmi alapon kötődik a témához. Kívülállóként én kétféle megközelítést tudok elképzelni.

Az egyik, ahol az érintettek a kétnyelvű közigazgatást szeretnék elérni, azaz a szlovák elnevezés is ugyanolyan hivatalos legyen, mint a magyar, a lakcímkártyára is kerülhessen szlovákul a közterület elnevezése. Ebben az esetben viszont nyilvánvaló, hogy az összes hivatalosan létező utcánév tükröfordítására lenne szükség, Fő utca - Hlavná ulica. Nem tudom van-e ilyen igény, nekem úgy tűnik, hogy a magyar közigazgatás elfogadott az összes magyarországi kisebbség körében. Ha tévedek elnézést az érintettektől.

A másik megközelítés a hagyományörzés. Itt nem a közigazgatás az elsődleges, nem fog hivatali levél érkezni a Hlavná ulica 1 alá. Ami fontos, annak az emlékek az őrzése, hogy egykor az itt élők ezeket, az utcákat hogyan nevezték. Ez még a nem itt születetteknek is ad olyan élményt, hogy ez egy közösség, van múltja, vannak gyökerei, ahol élni jó. Ezért értek egyet veled abban, hogy ne a Béke utcát fordítsd le, hanem annak a történelmi nevét ird ki szlovákul. Ebből viszont az is következik, hogy azokon az új településrészekén, ahol egykor nem létezett új utcák nyíltak azokat nem kell szlovákra lefordítani, mert azok már egy újabb kor hagyományai, amihez nem kötődik a régiek emlékezete.

Tisztelettel
Laczko István

Kedves István!

Az utcáink szlovák elnevezésével kapcsolatban nem szabad semmiféle erőszakos szlovákosításra gondolni. Ezt egyik helyi őslakosunk sem kívánja, így tehát én sem. Csak arról van szó, hogy nekünk és elődeinknek is a jelenlegi Béke utca Dedina volt, és elődeink nyelvén, tehát anyanyelvünkön jelenleg is úgy nevezzük. Amikor Visegrádi út, vagy Horthy Miklós út volt, akkor is Dedinának nevezték. A Szabadság tér akkor is és most is Stanovisko. Ezt az utca elnevezési elméletet természetesen csak a régi hagyományos, tradicionális utcákra szeretném érvényesíteni. Az utóbbi évtizedekben nyitott és magyarul elnevezett utcák, ahogy írod is, már egy újabb kor hagyományai, amihez nem kötődik a régiek emlékezete. Ugyanakkor tudomásom szerint, Tóth Attila támogatásával ezek szlovák nyelven is ki lesznek írva. Természetesen ezek már tükröfordításai lesznek a magyar elnevezésnek.

Petterné, Júlia tanító nénitől, aki egy életen át, tanított Pilisszentlászlón, az alábbi üzenetet kaptam:

Kedves Rudi!

Köszönöm, hogy küldöd a Kürtöst. Nagy élvezettel olvasom Jó értesülni az eseményekről. A közelgő ünnepekre kívánok békés, boldog ünnepeket!

Kedves Tanító Neni!

Mert kegyed valóban tanító volt. Ezzel kapcsolatban egy nagyon érdekes megtörtént eseményem jut eszembe: történt néhány évtizeddel ezelőtt Erdélyben, mikor egy egyszerű falusi kocsmában összejöttem egy hajdani igazi néptanítóval. Én hízelegni akarván, a számomra nagy tekintélyű időskorú úremlőnek, vittem az asztalához egy sört és "kedves egészségére tanár úr" - megszólítással tettem eléje a habzó nedűt. Az „öreg” úr felállt és a leghatározottabb hangon ki kérte magának a "tanár úr" megszólítást.

- Kedves Uram, én néptanító voltam és nem tanár úr! A tanár urak, soha sem az egyszerű falusi emberek gyermekeit tanították! Hát kedves Júlia néni Te az emlékezetemben, de nem csak az

enyémbe, igazi TANÍTÓ NÉNINEK maradtál, akkor is, ha tanárnő a végzettséged. A történelem szeretetét, elődeink tiszteletét nagyrészt Te plántáltad tanítványaiddba. Befejezésül békés, megérdemelt nyugdíjas éveket kíván a már szintén nyugdíjas hajdani tanítványod, Rudolf.



Samo Chalupka (1812-1883)

Vojín na úmore

*Koníku môj vrany,
od kráľa mi daný,
už ma neponesieš,
ja som porúbaný.*

*Tečie, — dotekáv
tá moja krv mladá
už na moje oči
tma hrobová padá.*

*Hen slovenská Tatra
tam bystrý Váh beží;
tam moja dedinka
v šírom poli leží.*

*Malička dedinka,
v nej dobrá rodina,
nikdy neprivíta
víťazného syna.*

*Dajte, bratia, ohlas
smutnému otcovi,
že som padol verný
vlasti i kráľovi.*

Az elcsigázott közlegény

*Hollószín lovamat
király adta nekem,
engem már nem viszel,
ezer sebből vérzem*

*Csorog immár, ömlik
a fiatal vérem,
szememre pediglen,
örök sötét leszén.*

*Ott a szlovák Tatra
a Vág amott szalad.
Ott a szülőfalum
magas hegyek alatt*

*Aprócska kis falu
benne a jó család,
senki sem köszönti
már a vitéz fiát*

*Adjátok testvérek
hírül jó apámnak,
életemet adtam
királynak, hazámnak.*

fordította: Papanek László

Születésnapünnepély a szlovák házban



Mikula Albert, mindenki Albikája 1967. november 24. született. Azóta is itt lakik, és mindenki kedvence. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a Szlovák házban tartott 50. születésnapjára nagyon sokan üdvözölték a talpig becsületes és jó lelkű Albikánkat.

Az ünnepséget igen komoly felkészülés előzte meg, amit a képen látható terülj, terülj asztalkám, illetve asztalok is igazolnak.

Az előkészítő és egyéb szervezési

és aktív munkában is a közvetlen rokonok- barátok és a Nefelejcs énekkarunk asszonyai jeleskedtek. Ahogy mondani szokás: - „Volt itt minden, akár a lagzis háznál.” Albert, aki már hónapokkal előtte kezdet készülni a nagy napra az ötödik X – es születésnapjára is nagyon meghatódva érezte magát. Kedves Albika, a szerkesztőség, de mondhatnám az egész falunk nevében is jó egészséget és sok boldog évet, kívánok Néked!

Franyó Rudolf

Országos karácsonyi Polgárőr Lövészverseny

Hagyományindító jelleggel Országos Karácsonyi Polgárőr Lövészversenyt rendeztek december 16-án, Százhalombattán. Közel százötven polgárőr részvételével Százhalombattán rendezték meg az Országos Karácsonyi Polgárőr Lövészversenyt. A megnyitón Sinka László, Százhalombatta alpolgármestere - aki egyben a Magyar Sportlövők Szövetségének főtitkára - elmondta, hogy együttműködési megállapodást kötött a Magyar Sportlövők Szövetsége az Országos Polgárőr Szövetséggel, és mivel úgy gondolják, hogy az együttműködést tartalommal kell megtölteni, ezért szervezték meg ezt a lövészversenyt. Kiemelte: Ilyen versenyeket szükséges regionális, akár járási, akár helyi szinten is megrendezni. - Hagyományt kell teremteni a polgárőrök körében, hogy máskor is legyen ilyen lövészverseny - mondta dr. Barnucz Szilvia, az Országos Polgárőr Szövetség főigazgatója a megnyitón, majd hozzátette – készségszinten szükséges elsajátítani a lövészetet. A főigazgató külön köszöntötte a versenyzők közt az ifjú polgárőröket, és örömeinek adott hangot, hogy a szakismereti jegyzet részét képező lövészet az ő körükben is megjelent. Szél Pál, az Országos Polgárőr Szövetség Sport Tagozatának elnöke is örömét fejezte ki, hogy ilyen sok polgárőr jelentkezett a versenyre, majd Kéri Attila, a helyi lövész klub elnökének részletes szabályismertetése

után elkezdődött az I. Országos Karácsonyi Polgárőr Lövészverseny. Pilisszentlászlói Polgárőr- és Önkéntes Tűzoltó Egyesület részéről Mihics József, Mihics Krisztián, Rudolf János és Dr. Schweickhardt Gotthilf vett részt. Egyesületünk gratulál Mihics Krisztiánnak a szép eredményhez és a többieknek is a részvételért.

*forrás: OPSZ
Mihics József*



Gazdátlan kóbor kutya

Egy nagytestű, kóbor kutya riogatta a közelmúltban Pilisszentlászló lakosságát. Az önkormányzatunk több esetben értesítette a szentendrei illetékességű gyepmestert.

A kiszállás után több esetben a gyepmester a kutyát nem találta. 2017. december 11-én a délelőtti órákban nagy láncot húzott maga után a nagytermetű kutya, amit a kispályánál sikerült a gyepmesternek szakszerűen befognia. A befogásnál polgárőrségünk két aktív tagja (Mihics József, Mihics Krisztián) jelen



volt, aki a gyepmester munkáját segítette. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 193. § (1) bekezdése szerint, aki a felügyelete alatt álló kutyát a település belterületén felügyelet nélkül bocsátja közterületre, vagy kóborolni hagyja. Továbbá természeti és védett természeti területen, vagy vadászterületen - a vadászkutya és a triflakereső kutya kivételével - póráz nélkül elengedi vagy kóborolni hagyja,

szájkosár és póráz nélkül közforgalmú közlekedési eszközön - vakvezető, illetve mozgáskorlátozottakat segítő kutya kivételével - szállítja, élelmiszer-elárúsító üzletbe, közfürdő területére vagy játszótérre - vakvezető, illetve mozgáskorlátozottakat segítő kutya kivételével - beenged, illetőleg bevisz, szabálysértést követ el. Aki veszélyes ebét nem zárt helyen tartja, vagy nem helyez el a ház (lakás) bejáratán a veszélyes ebre utaló megfelelő figyelmeztető

táblát, szabálysértést követ el.

A köz- és magánterületen felügyelet nélkül kóborló – esetleg még védőoltással chippel sem rendelkező – ebek, potenciális veszélyt jelentenek mind az emberi-, mind az állati egészségre, illetve a közlekedés biztonságára.

*Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület*

Szenteste is szolgálatban

Polgárőrségünk december 24-én szenteste szolgálatot látott el pilisszentlászló területén, mindenki családi körben ünnepelt. Karácsony a kereszténység jelentős ünnepe, Jézus születésnapja. Napjainkra családi vonatkozása felerősödött, a szeretet, az összetartozás, az ajándékozás ünnepe lett. Nagyon boldog békés újévet kíván, a Polgárőrség alkossunk a szépnek, ami bú volt idáig, vígan engedjétek, valósuljon bennetek tudatosult álom, legjobbat mindenkinek, szívükből kívánjuk!

Pilisszentlászló, 2017. december 26. (karácsony)

Pilisszentlászlói Polgárőr- és

Lakossági bejelentés

Az év utolsó napja is mozgalmas volt polgárőrségünk részére. Lakossági felkérés érkezett, hogy a Béke utcában lakó idős házaspárt több napja nem látták. Polgárőrségünk a Szentendre Rendörkapitányság járőrei jelenlétében leellenőrizték a két idős személy meglétét. Az idős házaspár gyerekeit az áldatlan körülmények (fűtetlen lakás) fenn álltáról a szomszéd értesítette.

*Pilisszentlászlói Polgárőr- és
Önkéntes Tűzoltó Egyesület*

Fenyőfaállítás

Tibor atyánk szervezése által ismét komoly méretű fenyők kerültek templomunk csodálatos oltárához. Az előző karácsonyi fenyőfaállításhoz képest, most világos nappal lettek bevéve és elhelyezve a fenyőfák.

Tudomásom szerint ezen a karácsonyon Elsik Tamás „szerezte” be egy falubeli lakósunktól, a közvélekedés szerint is nagyon szép fákat.

Köszönet, a magát megnevezni nem akaró jó lelkű adakozónak.

Köszönettel adózunk Gallai Gergő, Elsik Tamás, Szinnai Zoltán, Franyó Ádám, Rudolf János, Petkó Gábor, Dombai Henrietta és édesapja Dombai József hittársainknak, akik idejüket feláldozva odaadón részt vettek a munkában.

Franyó Rudolf



Fotó: Gallai Gergely

Kormos Sándor

Jászol és kereszt

*Betlehemben megszületett
a világ nagy Reménysége,
testet öltött a Szeretet,
Isten drága szent Igéje.
Meg se rebben a szempillám,
hogy társaim zengő szelek,
nem az első eset immár,
hogy egyedül ünnepelek.
Mint egy betlehemes gyerek,
aki vigaszt hordoz árván,
egyszer én is útra kelek
zengő szelek havas szárnyán.
Mindenkinek énekelek
a világ Megváltójáról.
Meváltotta életemet,
megmentett az örök haláltól.*

Pilisszántó, 1974. december 24.

Alexander Kormoš

Úctivo pozdravit' Spasitel'a

*Vstávajte, pastieri, už je ráno,
poviem vám, tej noci, čo sa stalo.
Ked' prvá hodina uderila,
panenka Mária porodila.
Zrodila synčeka, Pána zeme,
v chudobnej maštali, v Betleheme.
Berme sa do mesta Betlehema,
úctivo pozdravit' Spasitel'a,
ktorý nás vykúpi z každej viny,
on je ten Spasitel', nikto iný.
Poslal ho medzi nás Pán Boh z neba,
lebo nás vykúpiť bolo treba.*



Szent István

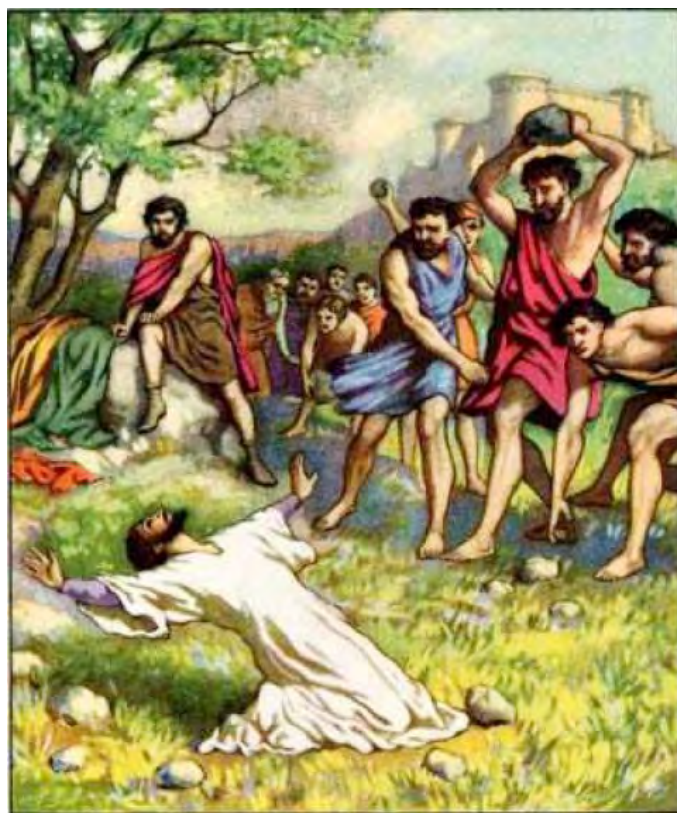
a kereszténység első vértanúja

December 26-án Karácsony másnapján ünnepeltük István diakónus vértanúságát, akinek halálát Szent Lukács írta meg az apostolok cselekedeteiben. Onnét tudjuk meg, hogy István a hét diakónus egyike volt, akiket az apostolok azért választottak, hogy enyhítsék a feszültséget a görög nyelvű és hellén kultúrájú, valamint a jeruzsálemi hívők között. A hét diakónus közül Lukács kiemeli Istvánt, mint igazi hittel és Szentlélekkel eltelt keresztényt, aki oly nagy erővel hirdette Isten igéjét: „István kegyelemmel és erővel eltelve csodákat és jeleket művelt a nép körébe. Ebben a libertinusok cireniek, alexandriaiak, kilikilaiak és asisiaiak a zsinagógából némelyek ellene támadtak, és vitatkozni kezdtek Istvánnal, de bölcsességével és a lélekkel szemben, amellyel beszélt, nem tudtak helyt állni.” Miként Jézust, Istvánt is a főtanács elé állították, abban az időben ez volt a jogi hatósága mely lefolytatta a pert. Jézus első vértanújával szemben ugyanazokkal a vádakkal léptek föl ellene, mint Jézus ellen: „Embereket fogadtak föl, hogy állítsák: - Hallottuk, hogy káromló szavakkal illette Mózeszt és az Istent!” A vádlott védőbeszéde súlyos vádként hullott a vádlókra, amit azok meg is értettek, azért vicсорították rá a fogukat. István azonban kimondta az ítéletet: „látom a megnyílt eget és az Emberfiát, amint ott áll az Isten jobbján!” Igen a bíró látta, aki fölment a mennybe, és a saját szava szerint megtagadja azokat, akik megtagadják őt. Elvétetik tőlük az örömhír, s akik most köveket ragadnak, hogy Istvánt elhallgattassák, a végső ítélet előtt állnak.

István halálával megpecsételte bátor tanúságtételét. Képzeljük magunk elé a történeteket, ahogyan azt Szent Lukács leírta: - István a főtanács előtt először halkan, az igaza tudatában lévő ember nyugalmaival beszél, ám egyszer csak villámot vet tekintete, és mint a vihar, úgy csap le a főtanács tagjaira. A káromlás bűne a megkövezés volt. Mintha eszüket

vesztették volna az emberek, rárohantak Istvánra, és hangos kiabálás közepette tuszkolták, vonszolták ki a teremből, ki a városon kívülre, hogy ott haljon meg. Vitték végig Jeruzsálem utcáin a Damaszkuszi-kapu felé, hogy ott hajtsák végre a megkövezést. Elérvén a kapuhoz, gúnyos kiáltások közepette kitaszították, hogy fusson az életéért, ha tud. István azonban nem futott el a kövek elől, hanem mikor hullani kezdtek rá a kövek, ő térden állva így könyörgött: „Uram, ne ródd föl nekik ezt bűnül!” – és e szavakkal elszenderült. István diakónus ünnepét a legrégibb liturgikus források december 28. – ra teszik. Bécsben a híres Szent István Székesegyház viseli nevét.

*Apostolok Cselekedetei (6,1 – 8,2) fejezetekből
kigyűjtötte: Franyó Rudolf*



Impresszum:

A szerkesztőség címe: 2009 Pilisszentlászló, Petőfi S. u. 55.

Felelős szerkesztő - kiadó: Franyó Rudolf

E-mail: franyorudolf@citromail.hu | Tel.: 06 20 947-9243, 06 26 338-093

Nyomda, nyomdai előkészítés: Technova 2004 Kft. | technovaszentendre@gmail.com • 06 30 280 5189

Megjelenik havonta • Iktatószám: CE/15092-2/2015